G.293.

ΛΟΓΟΣ

834. e 3
80

Τοῦ ἱερωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου

ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Μητροπολίτου τῆς ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ

Πρὸς Ἀκαδημίαν τὴν ΚΑΝΤΑΒΡΙΓΙΑΣ,

ΙΓ Σεπτεμβρίου.

Ὅτ' εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐκεῖ Ἱεροδιδασκάλων τῆς Θεολογίας ἐνεγράφη.

ORATIO

Sanctissimi & Reverendissimi Viri

NEOPHYTI

Metropolitæ PHILIPPOPOLIS,

Ad Academiam CANTABRIGIENSEM,

XIII Septembris,

Cum ad Gradum Doctoratus in S. Theologia admitteretur.

Cum Versione Latina.

Imprimatur,

Ri. Bentley. Acad. Cantab. Procancellarius.

CANTABRIGIÆ,

Typis Academicis. M. DCCI.

ΕΚΕΙΝΗ ἡ μέλισσα, ἡ φιλόπονος, ἡ σοφὴ καὶ ἐργάτις, ἧς τὰς πόνους Βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται εἰς ὑγίειαν ὠφελοῦσι, ὡς ὁ σοφώτατος Σιραχίδης ἔλεγεν, αὕτη (λέγω) ζωάγουσα τὸν γλυκύτατον καρπὸν τοῦ μέλιτος ἀπὸ πολλῶν καὶ ἀφθόρων ἀνθέων, οὐχὶ μόνον ὠφελεῖται τὰ ὑψηλὰ δένδρα, τρυγῶσα ἐκ τῶν ἀνθέων ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ οὐκ ἀπαξιοῖ λαμβάνειν καρπὸν γλυκύτατον ἀπὸ τοῦ χθαμαλοῦ θύμου. Ὑμεῖς δὲ, ὦ ὑψηλότατε Βιττζηκαϊζηλάειε, καὶ σοφολογιώτατοι Ἱεροδιδάσκαλοι τῆς ἱερᾶς Θεολογίας, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἑκάστης τέχνης καὶ ἐπιστήμης, οὐχὶ μόνον ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ εὐθισμένων δένδρεων τῶν ἀρετῶν ὑμῶν συνάγετε τὸ μέλι τὸ πνευματικὸν τῆς σοφίας καὶ ἀφελέφετε, καταγλυκαίνοντες καὶ ἡδύνοντες τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας τῶν σπουδαίων καὶ παντὸς τοῦ χριστωνύμου λαοῦ· ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς ἠξιώσατε τῆς τοιαύτης γλυκύτητος, προβιβάζοντες εἰς τὸ βαθμὸν τῆς Ἱεροδιδασκαλίας, καὶ ἀνάμεζον ὑμῶν εἰς μίαν ἐξαίρετον θέωπὴν τῆς ὑμετέρας ὑψηλότητος καὶ σοφολογιότητος. Διὸ καὶ ἡμᾶς ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰπεῖν τὰ καθήκοντα περὶ τῆς προφήμου ταύτης Ἀκαδημίας, οὐχ ὡς βουλόμεθα, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα.

Ἰδιόν ἐστι τῆς σοφίας καὶ διδασκαλίας, ὦ μεγαλοπρεπέστατε Βιττζηκαϊζηλάειε, καὶ σοφολογιώτατοι Ἱεροδιδάσκαλοι, τὸ θηρεύειν ἀνθρώπους· ἐπείπερ καὶ ἄνθρωποι θηρεύουσι καὶ συλλαμβάνουσι, ὡς ἰχθύες· ὡς ἔλεγεν ὁ Κύριος, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων· οὐκ ἄλλο δηλονότι αἰνιττόμενος, εἰ μὴ τὴν διδασκαλίαν, καὶ τὸν λόγον. Οὐκ ἔστι γὰρ ἀμφίβληστρον καὶ δίκτυον ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ὡς ἡ διδασκαλία πεπλεγμένη ἀπὸ λόγων, ἐν οἷς σαγηνεύει ὁ ἄνθρωπος, καὶ οἰκειοῦται τῷ Θεῷ, ἵν' αἰωνίως μακαρίζῃ. Αὕτη ἐστὶν ἀμφίβληστρον, ἡ διδασκαλία δηλαδὴ, βαλλομένη εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, καὶ περὶ τῶν παρόντων, καὶ περὶ τῶν μελλόντων. αὕτη ἄγκιστρον· τοῖς γὰρ λόγοις καὶ μαρτυρίαις τοῦ πνεύματος λαμβάνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν σπλάγχνων, καὶ ἁλιεύει εἰς τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας· ἐπειδὴ καὶ ἄνθρωπός ἐστι φῶς ἀπὸ τοῦ νοῦ τοῦ ἐπιστήμης καὶ σοφίας δεκτικός. μὴ γὰρ τοὺς πολλοὺς κόπους καὶ ἱδρῶτας, ὕστερον ἐπιγίνεται καὶ ἀναφαίνεται καὶ γεννᾷ ἡ σοφία εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν τοῦ σπουδαίου, καὶ τότε

γίνεται

SEDULA, ſagax & operoſa iſta apis, cujus laboribus tam Reges quam Plebeii ad ſanitatem utuntur, ut dixit ſapientiſſimus [1] Siracides, illa, inquam, a multis ac variis floribus dulciſſimum mellis fructum conſtruens, non ſolum, dum iſtum ex floribus colligit, excelſas circumvolat arbores, verum etiam ex ipſo humili thymo dulciſſimum fructum capere non dedignatur. Vos autem, celſiſſime Procancellarie, & eruditione celeberrimi ſacræ Theologiæ Doctores, & reliqui omnes cujuſcunque Artis & Scientiæ periti, non ſolum a celſis & florentibus Virtutum veſtrarum arboribus ſpirituale mel ſapientiæ colligitis, & ſolicite curatis, ejus dulcedine & jucunditate Studioſorum & totius populi Chriſtiani animas ac corda perfundentes; ſed & Nos etiam tali dulcedine dignati eſtis, ad gradum Doctoratus, & in medio veſtrum ad eximiam eminentiæ veſtræ ac eruditionis ſpeculam promovendo. Quapropter etiam Nos de hac celeberrima Academia dicamus, neceſſe eſt, quæ convenit, non ut volumus, ſed ut poſſumus.

Eſt Sapientiæ ac Doctrinæ proprium, magnificentiſſime Procancellarie, ac ſacri Doctores ſapientia clariſſimi, venari homines; quandoquidem etiam ipſi homines indagantur ac captantur, ut piſces: uti [2] dixit Dominus, *Sequimini me, & faciam vos piſcatores hominum*; nihil aliud innuens niſi Doctrinam ac Rationem. In hominem enim nulla valet funda vel rete ſicut Doctrina Rationibus contexta; his enim irretitur homo, & Deo adjungitur, ut in æternum beatus ſit. Hæc ſcilicet Doctrina funda eſt, jacta in utramque navigii partem, [3] *Dextram & ſiniſtram*, & eorum gratiâ qui nunc ſunt & qui futuri. Hæc hamus eſt; Rationibus enim & Teſtimoniis ſpiritus ipſa hominis viſcera corripit, & ad cognitionis divinæ lumen, velut piſcem trahit. Quoniam etiam ipſe Homo lux eſt, per intellectum & ſapientiæ & ſcientiæ capax. Nam poſt multos labores & ſudores tandem innaſcitur, & ſe exerit & generatur ſapientia in anima & mente viri boni, & tunc fit Lux. Quoniam etiam in tenebrisad-

1 *Eccluſ.* 11. 3. 2 *Matth.* 4. 19. 3 *Joh.* 21. 6.

γίγνεται φῶς. Ἐπειδὴ καὶ ἐν τῷ σκότει ὢν ἀφίπερται τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ἀφίθησι τὰ πλάτη τῆς γῆς, εἰς τὰ ἄνω ἵπταται, συμπαίζει τῇ σελήνῃ, συγκινεῖται τοῖς ἄστροις, συναυγάζει τῷ ἡλίῳ, ἀφομοιάζει καὶ ἀφίπερται πάσας τὰς οὐρανίους σφαίρας· καὶ ἐρευνᾷ τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων σφαιρῶν, καὶ ἀφίζητῶν τὸ κινοῦν καὶ ἀκίνητον, καὶ ἀφίφεύγων τὴν ἀπειρίαν τῶν κινουμένων καὶ κινουμένων, φθάνει εἰς τὸ πρῶτον ἀκίνητος κινοῦν, ὅπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ Θεός. Οὕτως ἡ σοφία ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὄντως σοφίαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, εἰς τὸν αὐτοσοφίαν, ἥτις ἐστὶν ὁ Θεός, ὅσπερ ἐστὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

Τείχα ἀφιερῶσι τὴν Σοφίαν οἱ ἱεροὶ θεολόγοι τὴν Ἐκκλησίας ἡμῶν, εἰς φυσικὸν ὀπτήμιον, ὧν ὀπτάται ὁ ἄνθρωπος ἀφὸ τὴν διδασκαλίας τὸν δεύτερον τόπον, εἰς σοφίαν ὑπερφυσικόν· καὶ αὕτη ἐστὶ διπλῆ, κλειστὴ καὶ ἄκλειστος. κλειστὴ ὄστιν ἡ πίστις ἡ ἁγία, ἄκλειστος ἐστιν ἡ ὑποστάσα σοφία τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Αὗται εἰσιν αἱ τρεῖς, δηλονότι τάξιν καὶ ἀριθμόν· καὶ ὑπηρετεῖ ἡ πρώτη τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἡ δευτέρα τῇ τρίτῃ, ἥτις ἐστὶν ὁ Θεός. Ἵνα οὖν ἔλθῃς λοιπὸν εἰς τὴν αὐτοσοφίαν τοῦ Θεοῦ, ἀναγκαία ἐστὶν ἡ δευτέρα σοφία, ἡ Πίστις· ἵνα δὲ ἔχῃς ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς πνευματικῆς σοφίας, ἥ ὄστιν ἡ ἁγία Πίστις, ἀναγκαία ἐστὶν ἡ Φυσικὴ σοφία, ἡ διδαχὴ, ἣν ὀνομάζουσι θύραν, δι' ἧς εἰσερχόμεθα εἰς τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ ἀνακλύσια τῆς πνευματικῆς σοφίας, καὶ ἀφὸ ταύτης εἰς Θεόν. Διὸ καὶ ὁ Κύριος ἐπηγγείλατο λέγων, Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ἐν αὐταῖς εὑρήσετε ζωὴν αἰώνιον. Ἄνθρωπος γοῦν τῆς σοφίας καὶ σπουδῆς οὐδεὶς δύναται γνῶναι τὰς γραφάς· καὶ ἄνθρωπος ταύτης τῆς γνώσεως οὐ δύναταί τις εὑρεῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀνάγουσαν ἡμᾶς εἰς τὴν πόλιν τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Περὶ ταύτης τῆς Σοφίας λέγει ὁ Θεὸς, ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Ἀριθμοῦ, Ποίησον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας ἀργυρᾶς, ἐλατὰς ποιήσεις αὐτὰς, ἀνακαλεῖν τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐξαίρειν τὰς παρεμβολὰς, καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς γενεὰς ὑμῶν. Δύο τοιαύτας σάλπιγγας φημὶ ἐγὼ, τοὺς ὑψηλότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον Καθεδρικὸν, Δούκαν Σωμερσετείων, καὶ τὸν Βιντζεστερικὸν τὸν θεοφιλῆ ταύτης Ἀκαδημίας τῆς Κανταβριγίας. Ὡς γὰρ αἱ σάλπιγγες ἐξαίρουσι πνεύματι ἐκ τῶν εἰλουμένων ἐξερχόμενον· οὕτω καὶ ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης, οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι, προσέχοντα τῇ ἔσωθε διδασκαλίᾳ τοῦ πνεύματος,

ἧς

huc exiſtens, pertranſit profundum mare, perſpicit terræ latitudines, in aerem volat, circumcurrit Lunæ comes, movetur cum Aſtris, cum Sole radiat, diffindit & permeat omnes cœleſtes Sphæras; & cœleſtium Sphærarum motus indagans, & diſquirens quid movet & quid movetur, & trajiciens infinitatem eorum quæ movent & quæ moventur, pervenit tandem ad primum immotum omnium Motorem, qui eſt ipſe Deus. In hunc modum ſapientia hominem evehit ad veram ſapientiam, vel, rectius loquendo, ad eſſentialem Sapientiam, quæ eſt ipſe Deus, [1] *Lux ſcilicet illa vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum.*

Sacri Eccleſiæ noſtræ Theologi trifariàm dividunt Sapientiam; In ſcientiam Naturalem, quam homo per doctrinam adipiſcitur. Secundo in ſapientiam Supernaturalem: atq; hæc duplex eſt, Creata & Increata. Creata eſt ſancta Fides; Increata eſt ſubſtantialis Dei ſapientia, Filius & Verbum Dei & Patris, Dominus noſter Jeſus Chriſtus. Hæ ſunt tres, nempe ordine & numero, atq; prima ancillatur ſecundæ, & ſecunda tertiæ, quæ eſt Deus. Ut igitur tandem venias ad ipſam Dei ſapientiam, neceſſaria eſt ſecunda Sapientia, nempe Fides. Ut autem accuratam habeas cognitionem ſpiritualis Sapientiæ, quæ eſt ſancta Fides, neceſſaria eſt ſapientia Naturalis, ſcilicet Doctrina, quam portam nominant, per quam intramus in divina & ſancta Templa ſpiritualis Sapientiæ, & per hanc ad Deum. Quamobrem etiam enunciavit Dominus, [2] dicens, *Scrutamini Scripturas, quoniam in illis invenietis vitam æternam.* Nam abſque ſapientia & ſtudio nemo poteſt Scripturas cognoſcere; & abſque hac cognitione nemo poteſt viam invenire, quæ nos ducit ad civitatem Jeruſalem, quæ ſupra eſt.

De hac Sapientia dicit Deus, [3] in libro Numerorum, *Fac tibi ipſi duas tubas argenteas, ductiles facies eas, ad revocandam congregationem, & ad promovenda caſtra; & erit vobis ſtatutum perpetuum in generationes veſtras.* Duas tales Tubas dicerem Ego, Celſiſſimum & Magnificentiſſimum Cancellarium, Ducem Somerſetenſem, & Procancellarium hujus Celeberrimæ Academiæ Cantabrigiæ. Sicut enim Tubæ ſpiritu ex interioribus.

1 *Joh.* 1. 9. 2 *Joh.* 5. 39. 3 *Cap.* 10. 2, 8.

ex-

τῆς ἐξερχομένης φραγματεύεται ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τίς δύναται εἰπεῖν καὶ ἀπαριθμῆσαι κατὰ μέρος πάσας τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ κατορθώματα τῶν δύο ὑψηλοτάτων, Καντζηλαείου τε καὶ Βιντζηκαντζηλαείου, καὶ τῶν Ἱεροδιδασκάλων τῆς ἱερᾶς Θεολογίας, καὶ πάντων τῶν λοιπῶν; οὐδ' ἂν ἔχω τὴν ῥᾳθυμίαν ἐκείνων τῶν παλαιῶν ἡρώων, δυναίμην ἂν εἰπεῖν, ὅσα ἂν ἐβουλόμην. Τίς γὰρ ἀξίως ἐπαινέσειε τὴν εὐτακτον ἁρμονίαν, ἰσομοιρίαντε καὶ εὐαρμοστίαν τῶν Φροντιστηρίων τῆς θεοφύτου Ἀκαδημίας Κανταβριγίας, ἢ μᾶλλον τὸ τῆς ὑπερφυοῦς Τριάδος θεοκαλλέστατον καὶ ὡραιότατον; Ἦν δυνηθείη τις ἐξαντλῆσαι τὴν θάλασσαν ἐνὶ ἐλαχίστῳ σκυφαρίῳ, δυνηθείη γε καὶ ἀφ' γλώσσης εἰπεῖν τὰ πρέποντα περὶ τῆς θεοφύτου ταύτης Ἀκαδημίας. Διὰ τοῦτο γοῦν παύομαι τοῦ λέγειν, ἐπειδὴ οὐκ ἔχω τὴν ἰσχύν, ὁμοίαν τῇ βουλήσει. Δέομαι μόνον τῆς μακαρίας καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδιαιρέτου καὶ ἀσυγχύτου Τριάδος, ἑνὸς τῇ Φύσει καὶ μόνου Θεοῦ, ἵνα φυλάσσῃ, σπείζῃ, καὶ ἀφ' ἁπάσης τὸ γαληνότατον ὑμῶν Βασιλέα καὶ Κύριον, Κύριον ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΝ· σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τὸν πανιερώτατον καὶ σοφώτατον Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Καντουαρείας, καὶ πάντας τοὺς λοιποὺς Ἀρχιεπισκόπους τε καὶ Ἐπισκόπους τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας· ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ἀφωσιωμένον Καντζηλάειον, καὶ ἐνδοξότατον Βιντζηκαντζηλάειον, σὺν τοῖς Ἱεροδιδασκάλοις τῆς ἱερᾶς Θεολογίας, καὶ τοῖς λοιποῖς ἐκάστης τέχνης καὶ ἐπιστήμης, καὶ ἁπάντων τῷ πιμίῳ χορῷ τῶν σπουδαίων, ἐν μὲν τῇ παρούσῃ ζωῇ ἀνόσους, ἀτρώτους, ὑγιεῖς, μακροβίους· ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ ἀξιώσῃ ἀκοῦσαι τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς τοῦ Κυρίου, Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου· ἧς ἀξιωθείημεν πάντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως

ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

exeunte aguntur: ſic etiam veſtra, ſacri Doctores, eminentia internam adhibet ſpiritus Doctrinam, qua egrediente acquiritur ſalus hominum. At quis valet dicere & ſigillatim enumerare omnes virtutes & excellentias iſtorum duorum celſiſſimorum, Cancellarii & Procancellarii, necnon Doctorum ſacræ Theologiæ, & reliquorum omnium? Etiamſi haberem Heroum iſtorum antiquorum Rhetoricam, dicere non poſſem, quanta vellem. Quis enim digne laudare poterit recte compoſitam harmoniam, & juſtam menſuram, & elegantiam Collegiorum celeberrimæ Academiæ Cantabrigienſis? & præcipue Collegium iſtud ſupereſſentialis Trinitatis, uſquequaque elegantiſſimum & pulcherrimum? Siquis vaſculo quam minimo ipſum mare exhaurire poterit, idem etiam Linguâ de celeberrima hac Academia, quæ decet, narrare poterit. Quapropter ceſſo plura dicere, cum vires non habeam voluntati pares. Precor ſolummodo Beatiſſimam & Vivificam & Individuam & Inconfuſam Trinitatem, unum natura & ſolum Deum, ut cuſtodiat, confirmet & conſervet Sereniſſimum veſtrum Regem ac Dominum, Dominum GUILIELMUM, & una cum ipſo etiam Sanctiſſimum & Sapientiſſimum Archiepiſcopum Cantuarienſem, reliquoſque omnes Archiepiſcopos & Epiſcopos Eccleſiæ Anglicanæ; necnon & Excellentiſſimum Cancellarium, & Illuſtriſſimum Procancellarium cum Sacræ Theologiæ Doctoribus, & reliquis, cujuſcunque Artis & Scientiæ ſint, atque univerſo inſigni Studioſorum choro, Soſpites, illæſos, ſanos, longævos in hac quidem vita; & ut in futura dignetur audire beatam iſtam Domini vocem, *Euge ſerve bone & fidelis: ſuper pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam; intra in gaudium Domini tui;* (*Mat.*25.21.) quâ digni omnes habeamur in Chriſto Jeſu Domino noſtro, cui Gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Humilis Metropolita Philippopolis

NEOPHYTUS.